

PAPER DETAILS

TITLE: Sunum Becerilerinin Akran Degerlendirmesine Arkadasligin Etkisi

AUTHORS: Oguzhan Özdemir,Didem Erdem

PAGES: 21-43

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/403115>

Sunum Becerilerinin Akran Değerlendirmesine ve Arkadaşlık İlişkisine Etkisi*

Oğuzhan ÖZDEMİR**

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE Bölümü Elazığ-Türkiye,
oguzhanozdemir@gmail.com

Didem ERDEM

Yük. Lis. Öğr, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE Bölümü
Elazığ-Türkiye
ddm_erdem@hotmail.com

Özet: Yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesi ile öğrencinin ölçme değerlendirme sürecine aktif katılımının sağlandığı değerlendirme yaklaşımları kullanılmaya başlanmıştır. Öğrencilerin aktif katılımını sağlayan değerlendirme yöntemlerinden biri de akran değerlendirmedir. Akran değerlendirmesi ülkemizde yeterli ilgiyi görememiştir. Bu etkinin oluşumunda arkadaşlık ilişkilerinin değerlendirmenin önüne geçmesi en büyük problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, akran değerlendirmesinde arkadaşlık ilişkilerinin ne derece etkili olduğunu araştırmaktır. Fırat Üniversitesi BÖTE bölümünde öğrenim gören öğrencilerden 45'i değerlendirmeye tabi tutulmuş, toplam 1283 akran ve 56 öğretim elemanı değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Değerlendirme formlarından elde edilen verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve korelasyon kullanılmıştır. Çalışma bulguları doğrultusunda, öğrencilerin akran puanlamalarının ortalaması, öğretim elemanı puanlamalarının ortalamasından daha yüksek çıkmıştır. Bu

durum öğrencilerin akranları tarafından daha yüksek puanlandıklarını göstermiştir. Bununla birlikte Öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine göre puanlarının ortalamasına bakılmış ve arkadaşlık derecesini “tanımıyorum” şeklinde belirtenlerin ortalaması diğer üç gruptan da düşük çıkmıştır. Bu durum arkadaşlık ilişkilerinin değerlendirmeyi etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Sonuç olarak akran değerlendirmesinde arkadaşlık ilişkilerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır ve objektifliği artırmak için kullanılabilecek farklı yöntemler araştırılmalıdır. Öğrencilerin akran değerlendirme konusunda görüş ve eksiklikleri belirlenmelidir. Bunlar belirlendikten sonra öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi için akran değerlendirme eğitimi verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Akran değerlendirme, arkadaşlık, objektiflik

The Effect of Friendships to Peer Assessment of Presentation Skills

Abstract: With the adoption of the constructivist approach have been used are provided the student's active participation in the process of assessment and evaluation approaches. One of the evaluation method that allows the active participation of students is peer assessment. Peer assessment did not see enough interest in our country. The formation of this effect is emerges obviating the assessment of the friendship relations as the biggest problem. The aim of this study is to investigate the relationship of friendship is how effective peer assessment.

Studying at Fırat University CEIT 45 students were subjected to evaluation and is realized 1283 peer and 56 instructor assessment. In the analysis of data obtained from the evaluation forms mean, standart deviation and correlation were used. According to the reached findings, friendship relations are effective at peer assessment. In the light of findings of study, The average of students' peer scores was higher than the average of academicians' scores. This situation indicated that students were scored higher by their peers. At the same time, average of points was taken according to friendship relations of students and average of the ones who stated friendship degree as "I don't know" was also low in other three groups. As a result, the consequence that friendship relations are effective in peer assessment was reached and different methods that can be used to increase objectivity should be researched.

Keywords: Peer assessment, friendship, objectivity

* Bu çalışmanın küçük bir bölümü 8. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda sunulmuştur.

**Yazışma yazarı

1.Giriş

Öğrencilerin öğrendiklerini günlük yaşamlarında kullanabilmeleri eğitim-öğretimin önde gelen hedeflerinden biridir. Bu hedefe ulaşıp ulaşılmadığını anlamak için ise ölçme ve değerlendirme süreci gerekmektedir. Ölçme ve değerlendirme, her eğitim-öğretim sürecinin önemli bir parçasıdır. Ölçme, bir niteliğin gözlemlenip sonucun

sayılarla ifade edilmesi, değerlendirme ise ölçme sonuçlarına göre bir yargıya varma süreci olarak tanımlanmaktadır. Ölçme ve değerlendirmenin amacı bireyin eğitiminin başındaki durumu ile sonundaki durumu arasındaki farkı ortaya koymaktır (Arslan & Ekmekçi, 2011). Eğitimin “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci (Ertürk, 1972)” olduğunu düşünürsek eğitim sürecinden geçen kişilerin istendik davranışları kazanıp kazanmadığını veya ne derece kazandığını belirlemek ise ölçme ve değerlendirmenin işidir (Bulduk & Oktar, 1999).

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin gerekliliği aşağıdaki sebeplere bağlanabilir (Can, 2014).

- Değerlendirenin öğrenciyi tanımasını sağlar.
- Öğrenciye güçlü ve zayıf yönleri konusunda geri bildirim sağlar.
- Öğrenciye davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği konusunda geri dönüt sağlar.
- Öğretim programının etkililiğinin değerlendirilmesini sağlar.
- Öğretmenin daha iyi bir şekilde rehberlik yapmasını sağlar.
- Eğitim-öğretim hizmetinin daha etkili yapılmasını sağlar.
- Öğretmene kullandığı yöntemlerin ne derece etkili olduğu konusunda geri dönüt sağlar.

Eğitimde ölçme ve değerlendirme yapılırken çeşitli yaklaşımlardan yararlanılmaktadır. Bunlardan bazıları geleneksel

yaklaşımlara dayanan bazıları ise yapılandırmacı yaklaşıma dayanan ölçme ve değerlendirme yöntemleridir.

1.1. Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme

Geleneksel ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının kuramsal temelleri daha çok davranışçı yaklaşımın etkisinde kalarak şekillenmiştir (Öncü, 2013). Geleneksel ölçme ve değerlendirme teknikleri olarak çoktan seçmeli testler, doğru yanlış soruları, eşleştirme soruları, boşluk doldurma soruları, kısa cevaplı yazılı yoklamalar ve uzun cevaplı yazılı yoklamalar kullanılmaktadır. Bu tekniklerden alt düzey becerilerin ölçülmesinde sıklıkla yararlanılmaktadır.

Geleneksel yaklaşımın bazı özelliklerini Arslan (2011) şu şekilde sıralamıştır:

- Standartlaştırılmış testlere dayalıdır.
- Daha çok bilişsel alanla ilgili kazanımların gerçekleştirilmesi ile ilgilenir.
- Öğrenenin bilgilerinden çok testlerde belirlenen hedeflere yönelik gösterilen performans önemlidir.
- Ölçme ve değerlendirme öğrencilerin işi ve sorumluluğu değildir.

Geleneksel yaklaşımlara dayana ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile öğrencinin bilgisi sınırlı bir zaman dilimi içerisinde ölçülmekte ve öğrenciye kendi eksiklerini veya başarısını görme şansı

verilmemektedir (Birgin, 2008). Fakat eğitim kalitesinin ölçülmesi ve iyileştirilmesi için tekrarlanabilir ve güvenilebilir değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir. Ayrıca belirlenen hedef veya kazanıma ulaşıp ulaşılmadığını anlamak için uzun süreli bir değerlendirme süreci gerekmektedir. Fakat öğretim sürecinde gerçekleşen ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ile öğrenilenlerin yaşama aktarılma verimliliği ölçülememektedir. Bu doğrultuda başta gelişmiş ülkeler olmak üzere birçok ülke çözüm arayışına girmiştir. Bulunan çözümlerden biri de “yapılandırımcılık” olmuştur.

1.2. Yapılandırımcılık ve Akran Değerlendirme

Yapılandırımcılık, Jean Piaget ve Levy Vygotsky’ nin teorilerinden etkilenerek ortaya çıkmış bir öğrenme yaklaşımıdır. Alan yazında pek çok yerde yapılandırımcılığa ait tanıma rastlanabilir. Özetle ve Sherman (2005)'a göre yapılandırımcılık; öğrencinin, yeni edindiği bilgileri eski bilgileriyle yapılandırması, sürece aktif olarak katılması, birbirleriyle iş birliği içerisinde ve araştırarak öğrenmesidir (Akt. Arslan, 2007). Birçok ülkede birçok öğretmen yapılandırımcılık ekseninde yapılan değişimleri ilgiyle karşılamıştır (Akpınar & Aydın, 2007). Ülkemizde de 2005-2006 eğitim öğretim döneminde uygulamaya konulan yapılandırımcı yaklaşım anlayışı eğitimde bir dönüm noktası olmuştur.

Yapılandırımcı eğitim anlayışıyla birlikte ölçme ve değerlendirme konusunda da değişiklik yaşanmış, öğrencilerin

fikirlerinin değerlendirme sürecine alındığı bir süreç değerlendirme yaklaşımı ortaya çıkmıştır (İzci, Göktaş & Şad, 2014). Bu değerlendirme yaklaşımlarına genel bir ifade ile “alternatif değerlendirme” yaklaşımı denilmektedir. Alternatif değerlendirme alan yazında çağdaş değerlendirme, informal değerlendirme, otantik değerlendirme, performans değerlendirme, betimleyici değerlendirme gibi isimlerle de anılmaktadır (İzci, Göktaş & Şad, 2014).

Geleneksel değerlendirmeyle öğrencileri değerlendirirken daha çok sonucu görmeye yönelik çoktan seçmeli testler, kısa cevaplı testler, yazılı ve sözlü yoklamalar gibi yöntemler kullanılırken, alternatif değerlendirme de geleneksel eğitim anlayışının dışına çıkarak öğrenci düzeyine uygun ve daha çok öğrenciyi değerlendirme sürecinde aktif kılan ürün dosyası, açık kitap sınavları, proje, drama, performans değerlendirme gibi çeşitli teknikler kullanılmaktadır (Temel, 2010). Bu tekniklerden biride akran değerlendirmedir.

Akran değerlendirme öğrencilerin, akranlarının çalışmalarını yorumladığı ve bu çalışmaların niteliği hakkında çeşitli fikirler elde edilmesini sağlayan bir süreçtir (Temizkan, 2009). Akran değerlendirme, genelde sözlü sunumların değerlendirmesinde tek bir öğrenci tarafından yapılabileceği gibi birden fazla kişinin değerlendirmesi şeklinde de yapılabilmektedir. Büyük çoğunlukla akran değerlendirme, öğrencilerin sözlü olarak yaptıkları sunumların değerlendirilmesinde, bir bilginin yorumlanmasında veya laboratuvar çalışmalarında tercih edilmektedir (Temizkan, 2009). Ayrıca

Falchikov (1995), Topping(1998) ve Norcini(2003) da yaptıkları çalışmalarda akran değerlendirme arkadaşlık ilişkilerinin objektifliği etkileyebildiğini belirtmişlerdir.

1.3. Problem

Akran değerlendirme, birçok Avrupa ülkesinde değerlendirme yöntemi olarak kullanılmasına karşın ülkemizde sıklıkla tercih edilen bir değerlendirme yöntemi olamamıştır. Yapılan araştırmalar, akran değerlendirmesinin uygulanmasındaki zorluklar ve arkadaşlık bağlarının değerlendirmenin nesnelliğini zayıflatması bu durumun ortaya çıkmasında etkili olduğunu göstermektedir (Yurdabakan, 2012); (Gelbal & Kelecioğlu, 2007); (Koç, 2011); (Özen, 2013); (Temizkan, 2009).

Bu durum akran değerlendirmesinin eğitim-öğretimde kullanılmasının önündeki en büyük engellerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra akran değerlendirme farklı disiplinlerin öğretimi ve farklı tipte öğrenme etkinliklerini değerlendirmek için kullanılmıştır. Bunlardan biri de sözlü sunumların değerlendirmesi olmuştur. Sunumların değerlendirilmesinde akran değerlendirme yönteminin kullanılması hem tek bir kişinin değerlendirmesine göre daha güvenilir sonuçlar verebilir hem de öğrenciler değerlendirilen becerilere eleştirel gözle bakabilir ve dönüt verirken ya da değerlendirirken profesyonelce hareket etmeyi öğrenebilirler. Ayrıca bu çalışmada akran değerlendirmesinde bulunan grubun

yükseköğretim öğrencisi olması ve değerlendirmenin sunum esnasında yapılması böylece de öğrencilerin hem öğrenmeye hem de değerlendirmeye katkı sağlaması bakımından önemlidir. Bu iki özel durumda göz önünde bulundurulduğunda sunum becerilerinin değerlendirilmesinde bireyin akranlarıyla arkadaşlık derecesinin, akran değerlendirmenin objektifliği üzerindeki etkisini belirlemek önem arz etmektedir.

1.4. Amaç

Bu çalışmada: yukarıda açıklanan problem doğrultusunda sunum becerilerinin akran değerlendirmesine arkadaşlığın etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Akran değerlendirme sonuçlarına göre çalışma grubunun sunum becerileri düzeyi nedir?
2. Öğretim elemanı değerlendirme sonuçlarına göre çalışma grubunun sunum becerileri düzeyi nedir?
3. Arkadaşlık derecesine göre ayrılan akranların değerlendirme sonuçlarına göre çalışma grubunun sunum becerileri düzeyi nedir?
4. Öğretim elemanı ve arkadaşlık derecesine göre ayrılan akranların değerlendirmeleri arasında bir ilişki var mıdır?

2. Yöntem

Yapılan çalışmada ilişkisel araştırma modellerinden korelasyonel araştırma modeli kullanılmıştır. Korelasyonel araştırma modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki bağlantı ve ilişkilerin bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır (Büyüköztürk, 2012); (Karasar, 2012).

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun evrenini, Fırat Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubunun örneklemini ise Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, 2013-2014 bahar yarıyılında, üçüncü sınıf birinci ve ikinci öğretimden toplam 45 öğrenci oluşturmaktadır. Öğretim elemanı değerlendirmesini ise Fırat Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde görev yapan 2 öğretim elemanı gerçekleştirmiştir. Çoklu ortam tasarımı ve üretimi dersinde yürütülen çalışmada toplam 1283 akran ve 56 öğretim elemanı değerlendirmesi gerçekleşmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmada Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Sınav Hazırlama ve Değerlendirme Merkezi tarafından geliştirilmiş ve Uysal (2008) tarafından geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmış olan Akran değerlendirme formu kullanılmıştır. Uysal'ın sonuçlarına göre Akran değerlendirme

formunun Cronbach's Alpha değeri: .609 olarak bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin arkadaşlık derecelerini belirleyebilmek için forma 1 adet "sunum yapan arkadaşınızla yakınlık durumunuzu belirtiniz" çoktan seçmeli test eklenmiştir. Öğrencilerden sunum yapan arkadaşlarını 5 puanlı likert ölçek üzerinden değerlendirmesi istenmiştir, aynı zamanda 2 öğretim elemanı da değerlendirmede bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler istatistiksel veri analizi paket programı ile analiz edilmiştir.

- Akran değerlendirmesi formuna verilen cevapların frekans dağılımları, ortalamaları, standart sapması gibi betimsel istatistikler analiz edilmiştir.
- Öğrenci değerlendirmeleri ile öğretmen değerlendirmeleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile de Pearson Korelasyon Katsayısı yöntemine başvurulmuştur. Herhangi iki değerlendirme arasında ilişkinin güçlü olması bu iki değerlendirmenin birbirine ne kadar yakın olduğunu göstermektedir.

3. Bulgular

Elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemesi ile ortaya çıkan bulgular ve bunların yorumlanması, çalışmanın amacı da göz önüne alınarak, bu bölümde ele alınmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre araştırmaya katılan öğretim elemanı ve öğrencilerin (akran), değerlendirmede verdikleri puanların ortalaması, kişilerin akran değerlendirme formundan aldıkları puanların ortalaması hesaplanarak bulunmuştur.

Tablo 1. Akran Değerlendirme Puan Ortalaması

	Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss.)
Öğretim Elemanı	3,34	,74
Akran	3,94	,29

Tablo 1’ de de görüldüğü gibi öğretim elemanının akran değerlendirme puan ortalaması 3,34 bulurken, akranların değerlendirmesinde ise ortalama 3,94 şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak öğrencilerin akranları tarafından daha yüksek seviyede puanlandığı söylenilebilir.

Ayrıca öğrencilerden akran değerlendirirken formda arkadaşlık derecelerini de belirtmeleri istenmiştir. Forma göre arkadaşlık dereceleri;

1. Tanımıyorum,
2. Tanıyorum ama diyalogum yok,
3. Arkadaşız ama samimi değiliz,

4. Samimi arkadaşız, şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin arkadaşlık derecelerine göre akranlarına verdikleri puanların ortalaması kişilerin akran değerlendirme formlarına verdikleri puanların ortalaması alınarak bulunmuştur.

Tablo 2. Arkadaşlık Derecelerine Göre Akran Değerlendirme Puan Ortalaması

Arkadaşlık dereceleri	Ortalama(X)	Standart Sapma (Ss.)
Tanımıyorum (1)	2,63	1,83
Tanıyorum ama diyalogum yok (2)	3,92	,38
Arkadaşız ama samimi değiliz (3)	3,93	,37
Samimi arkadaşız (4)	3,52	1,18

Akranlarını değerlendiren öğrencilerden, samimiyetini “tanıyorum ama diyalogum yok” şeklinde belirtenlerin aritmetik ortalamaları ($X= 3,92$) ve “arkadaşız ama samimi değiliz” ($X=3,93$) şeklinde belirtenlerin aritmetik ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Öğretim elemanı değerlendirmesi ölçüt alındığında arkadaşlık derecesini “tanımıyorum” olarak belirten öğrencilerin değerlendirmede daha objektif davrandığını diğerlerinin ise puanlamada daha cömert davrandığını söylemek mümkündür. Buradan arkadaşlık ilişkilerinin akran değerlendirmesinin objektifliğini etkilediği sonucuna varmak mümkündür.

Araştırmada öğretim elemanı puanları ile akran puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon yöntemi kullanılmıştır

ve Pearson korelasyon katsayısı $r(45) = .47$, $p < .05$ bulunmuştur ve öğretim elemanı puanları ile akran puanları arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$). Bu ilişkinin hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile gruplar arasındaki korelasyona bakılmıştır.

Tablo 3. Arkadaşlık Derecelerine Göre Akran Değerlendirmesi

Samimiyet derecelerine göre ortalama puanlar				
	Tanımıyorum	Tanıyorum ama diyalogum yok	Arkadaşız ama samimi değiliz	Samimi arkadaşız
Öğretim Elemanı	,077	,249	,402*	,284
Tanımıyorum		-,145	-,396*	,329*
Tanıyorum ama diyalogum yok			,571*	-,100
Arkadaşız ama samimi değiliz				-,006

$P < .05$

Tablo 3’ te de görüldüğü gibi korelasyon sonuçlarına göre akran değerlendirmesinde ilişki durumunu “Arkadaşız ama samimi değiliz” şeklinde belirtenler ile öğretim elemanı değerlendirmesi arasında anlamlı ve orta derecede bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$). Öğretim elemanı puanlarını objektif puan olarak kabul edildiğinde bu değerlendirme ile en güçlü ilişki olan grubun “Arkadaşız ama samimi değiliz” şeklindeki akranlar olmuştur. En zayıf ilişki ise öğretim elemanı puanları ile ilişki durumunu “Tanımıyorum” olarak belirten

akranlar arasında olmuştur. Bu sonuçlara ek olarak ilişki durumunu “Arkadaşız ama samimi değiliz” şeklinde belirten öğrenciler ile “Tanımıyorum” ve “Tanıyorum ama diyalogum yok” şeklinde belirten öğrencilerin puanlarının arasında da anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Tüm bu durumlar akran değerlendirmesinde arkadaşlık ilişkilerinin objektifliği etkilediğini bir kez daha göstermektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Son yıllarda çağdaş değerlendirme türlerinden biri olan akran değerlendirmenin eğitim-öğretim sürecinde kullanılması bu konuda yapılan çalışmaların sayısını da artırmıştır. Bu çalışmada da kişilerin birbirleri ile arkadaşlık derecelerinin akran değerlendirmede objektifliğe etkisine bakılmış olup şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrencilerin akran puanlamalarının ortalaması, öğretim elemanı puanlamalarının ortalamasından daha yüksek çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin akranları tarafından daha yüksek puanlandıklarını göstermiştir. Yapılan çalışmanın Uysal (2008) in yaptığı çalışmada akran değerlendirmesi ile öğretim elemanı değerlendirmesi birbirine paralel olarak seyretmiştir. Bunun sebebi olarak Uysal’ın çalışma grubunun üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinden yani üniversiteyi yeni kazanmış ve birbirlerini yeni tanıyan öğrencilerden oluşması gösterilebilir.

Öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine göre puanlarının ortalamasına bakılmış ve arkadaşlık derecesini “tanımıyorum”

şeklinde belirtenlerin ortalaması diğer üç gruptan da düşük çıkmıştır. Bu durum arkadaşlık ilişkilerinin değerlendirmeyi etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Bu durum Falchikov (1995), Topping (1998), Norcini (2003)' nin yaptıkları çalışmalarla paralellik göstermektedir. Buna karşın bulunan sonuç Grez (2010) tarafından yapılan çalışma ile zıtlık göstermiştir. Bu durumun oluşmasında Grez (2010) in yaptığı çalışmada bir ölçüt kullanmamasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca birçok ülkenin ülkemizden önce yapılandırıcı yaklaşıma geçmesi ve dolayısıyla öğrencilerinin akran değerlendirme konusunda bilinçli olması da bu durumu etkileyen bir diğer durum olarak söylenebilir.

Öğrencilerin akranlarının puanlaması ile öğretim elamanı puanlaması arasındaki ilişki incelenmiş ve öğretim elemanı değerlendirmesi ile arkadaşlık derecesini “arkadaşız ama samimi değiliz” şeklinde belirtenler arasında anlamlı ve orta derecede bir ilişki olduğu görülürken, en zayıf ilişkinin arkadaşlık derecesini “tanımıyorum” şeklinde belirtenler arasında olduğu görülmüştür. Yani öğretim elemanı değerlendirmesine en yakın değerlendirme arkadaşlık derecesini “tanımıyorum” şeklinde belirtenler olmuştur. Ayrıca ilişki durumunu “Arkadaşız ama samimi değiliz” şeklinde belirten öğrenciler ile “Tanımıyorum” ve “Tanıyorum ama diyalogum yok” şeklinde belirten öğrencilerin akran değerlendirme puanlarının arasında da anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Tüm bu bulgular

ışığında akran değerlendirmesinde arkadaşlık ilişkilerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. Öneriler

Bu çalışmada öğrencilerin sunumlarının akran değerlendirmesi ile değerlendirilmesi istenmiştir. Bu becerilerinin dışında farklı diğer beceriler ve disiplinlerde de öğrencilerin aynı performansı gösterip göstermediğine dair kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır.

Çalışmada öğrencilerin arkadaşlık derecelerinin objektifliği etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Objektifliği artırmak için kullanılabilecek farklı yöntemler araştırılmalıdır.

Bu çalışmada örneklem üniversite 3. Sınıf öğrencisi 45 kişi ile sınırlandırılmıştır. Bu sayı artırılarak yapılacak çalışmaların objektifliğe katkısı belirlenmelidir.

Yapılan araştırmalar sonucunda öğrencilerin arkadaşlık derecelerini ölçecek bir envantere rastlanmamıştır. Dolayısıyla öğrencilerin samimiyet derecelerini belirleyecek bir ölçek geliştirilebilir.

Ayrıca akran değerlendirme ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinin belirlendiği çalışmalar yapılmıştır. Ancak öğrencilerin görüşlerini belirleyen çalışma çok azdır. Öğrencilerin akran değerlendirme konusunda görüş ve eksiklikleri belirlenmelidir. Bunlar belirlendikten sonra öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi için akran değerlendirme eğitimi verilmelidir.

6. Kaynakça

- Arslan, M. (2007). Constructivist Approaches in Education. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 41-61.
- Arslan, Y. (2011). *Ölçme ve Değerlendirme Gelişim Programının Beden Eğitimi Öğretmen Adayları ve Ders Verdikleri Öğrencilerinin Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, Y. & Ekmekçi, Y. A. (2011). *Formasyon Alan Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Yeterlik Algı Düzeylerinin Belirlenmesi*. Denizli: BAP proje no: 2010BSP009. Erişim Tarihi: 05 Şubat 2015, <http://acikerisim.pau.edu.tr/xmlui/bitstream/handle>.
- Birgin, O. (2008). Alternatif Bir Değerlendirme Yöntemi Olarak Portfolyo Değerlendirme Uygulamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-24.
- Bulduk, S. & Oktar, İ. (1999). Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. 142, 66-69.
- Büyükoztürk, S. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Can, F. M. (2014). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yeterliklerine İlişkin Algıları: Muğla İli Örneği*. Yayınlanmamış

- Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Falchikov, N. (1995). Peer Feedback Marking: Developing Peer Assessment. *Innovations in Education and Training International*, 32(2), 175-187.
- Gelbal, S., & Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 135-145.
- Greş D. (2010). Peer assessment of oral presentation skills. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 1776–1780.
- İzci, E., Göktaş, Ö. & Şad, S. N. (2014). Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri ve Yeterlilik Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(2), 37-57.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Koç, C. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasında Akran Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(4), 1965-1989.
- Norcini, J. (2003). Work Based Assessment. *ABC of Learning and Teaching in Medicine*, 326(7392), 743-755.

- Öncü, H. (2013). Ölçme ve Değerlendirmede Yeni Bir Yaklaşım: Portfolyo Değerlendirme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 103-130.
- Temizkan, M. (2009). Akran Değerlendirmenin Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi Üzerindeki Etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 90-112.
- Topping, K. (1998). Peer assessment between students in colleges and universities. *Review of educational Research*, 68(3), 249-276.
- Uysal, K. (2008). Öğrencilerin Ölçme Değerlendirme Sürecine Katılması: Akran Değerlendirme ve Öz Değerlendirme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yurdabakan, İ. (2012). Ortak ve Akran Değerlendirme Eğitiminin Öğretmen Adaylarının Öz Değerlendirme Becerileri Üzerine Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 190-202.

Extended Abstract

Introduction

Although peer assessment is used as an assessment method in many European countries, it is not a commonly preferred method. Conducted researches, difficulties in applying peer assessment and objectivity of assessment of bonds of friends are effective in occurrence of this situation. This situation is one of the largest obstacles in using peer assessment in education. Besides, peer assessment is used for teaching different disciplines and assessing different types of learning activities. One of them is assessment of verbal presentations. In assessment of presentations, both

usage of peer assessment can give more reliable in assessing one individual and students can criticize the assessed abilities and act professionally while giving feedback and assessing. Besides in this study, that group peer-assessed are university students and assessment is made during presentation is significant in terms of contributing to students' learning and to assessment. When both these situations are considered, identifying the effect of individual's friendship degree with the peers on the objectivity of peer assessment has importance.

Purpose: In this study, it is aimed to define the effect of friendship in presentation skills in accordance with abovementioned problem in peer assessment.

Method: A correlation model is used in the done study. Population of the study group composes of students studying in Computer and Instructional Technologies department of Firat University. Sample of study group composes of 45 students in total from daytime and evening education of 3rd grades of Computer and Instructional Technologies. Academician assessment is made by 2 academicians working in Computer and Instructional Technologies department of Firat University. In the study, Peer assessment form was used developed by Language Training Application and Research Center Exam Preparation and Assessment Center of Abant İzzet Baysal University and validity and reliability analysis were made by Uysal (2008). According to results of Uysal (2008), Cronbach Alpha value of peer assessment form was found .609. Besides, 1 multiple choice test of "identify your degree with your friends who did presentation" was added to the form to determine degrees of friendship of students. That assessment of their friends was demanded on 5 point likert scale, at the same time 2 academicians was assessing. Acquired data was analyzed with statistical data

analysis packaged software. Descriptive statistics such as frequency distributions, averages, standard deviation of given answers in peer assessment form were analyzed. Pearson Correlation Coefficient method was used to define the relationship between student assessments and academician assessments.

Result and Discussion: In recent years, usage of peer assessment that is one of the most contemporary assessment types in education process has increased the number of studies done. In this study, the effect of friendship degrees of individuals to objectivity of peer assessment was researched and following results were acquired: The average of students' peer scores was higher than the average of academicians' scores. This situation indicated that students were scored higher by their peers. In the study done by Uysal (2008), peer assessment and academicians' assessment were parallel to each other. The reason of this can be that study group of Uysal (2008) composes of students in preparatory class; in other words, students who has got into university and known each other recently.

Average of points was taken according to friendship relations of students and average of the ones who stated friendship degree as "I don't know" was also low in other three groups. This situation is parallel with the studies done by Falchikov (1995), Topping(1998), Norcini(2003). Whereas, this situation is in contrast to study done by Grez (2010). It is thought that the reason of this situation could be non-use of criterion in the study done by Grez (2010). Besides, that many countries has passed to constructivist approach before our country does and hence students are aware of peer assessment can be mentioned as another situation affecting this situation. The relationship between peer assessment of students and academicians' scores was examined and while there was a significant difference between

academicians' assessment and the ones who stated their friendship degree as "We are friends but we are not close", that the least significance is among the ones who stated their friendship degree as "I don't know". Besides, it was observed that there is also a relationship between peer assessment scores of the students who stated their relationship as "We are friends but we are not close" and peer assessment scores of the students who stated as "I don't know" and "I know but I don't have a dialogue". In the light of these findings, the consequence that friendship relations are effective in peer assessment was reached.

Recommendations: In this study, peer assessment and assessing of students' presentations were demanded. Extensive studies concerning whether students show the same performance in different skills and disciplines beside these skills should be done. The consequence that friendship degrees affect the objectivity was reached in this study. Different methods that can be used to increase objectivity should be researched. In this study, sample was limited by 45 people on 3rd grade of university. The contribution of studies to be done to objectivity should be determined by increasing this number. As a result of done researches, an inventory that can assess friendship degrees of students was not encountered. Hence, a criterion that can determine intimacy degrees of the students can be developed. Besides, the studies that teachers' views on peer assessment were determined were also done. However, studies that define students' views are very few. Views and deficiencies of students about peer assessment should be identified. After these are identified, peer assessment training should be provided to compensate the deficiencies of students.